

PRIORITIES OF HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT IN UKRAINE

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

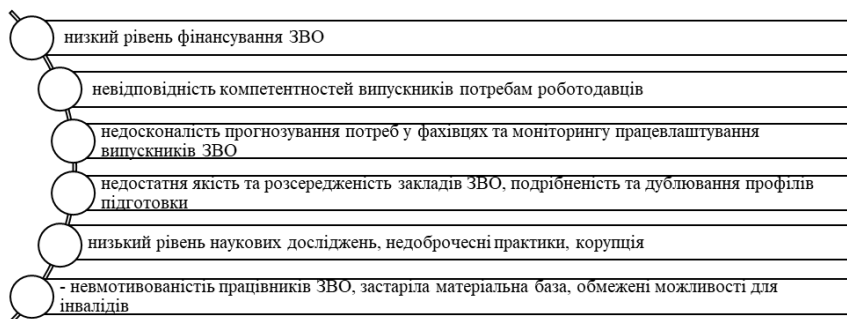
Glushchenko Yu. A.   **Глущенко Ю. А.**
candidate of economic sciences,   *кандидат економічних наук, доцент*
associate professor   *Полтавський державний аграрний*
Poltava State Agrarian University   *університет*

Реалізація освітнього принципу сприяє усвідомленню кожним українцем спільних цінностей, розвитку самоідентичності як громадянина та особистості. «Освіта є основою інтелектуального, духовного, фізичного і культурного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави» [4].

Освіта сприяє об'єднанню країни, згладжуючи негативний вплив штучних факторів, зокрема географічних особливостей, соціального стану, умов життя, тощо. Освітні заклади здатні спонукати всебічному розвитку суспільно свідомої та дієвої особистості, з метою забезпечення сталого розвитку України європейським шляхом. Тобто викладач виступає не лише кваліфікованим фахівцем, а і соціальним наставником, порадиником, консультантом.

В цьому контексті продовжується процес реформування системи української освіти згідно нових викликів та євроінтеграційних процесів. Зокрема, схвалена Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки. Її цілі та завдання сформовані на основі Swot-аналізу прогалін та слабких сторін (рис. 1) [5].

Аналізуючи дані проблемні аспекти функціонування системи переконані, що головною зі слабких сторін розвитку вищої освіти є недостатній рівень фінансування (рис. 2), який негативно впливає на стан формування та підготовки висококваліфікованих конкурентно-здатних кадрів, а отже подальше їх працевлаштування.

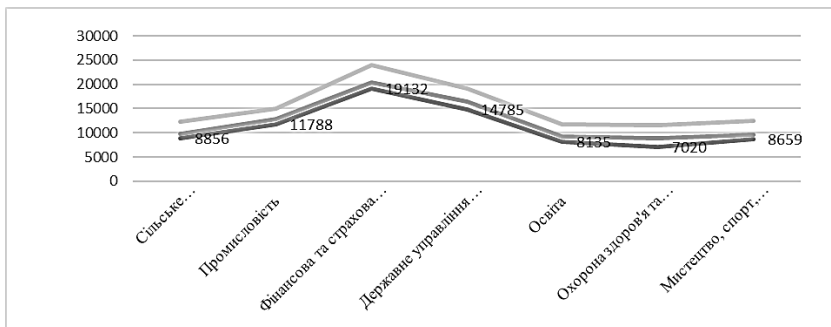
Рис. 1. Проблемні аспекти розвитку системи вищої освіти України

За підсумками першого моніторингу працевлаштування випускників ЗВО та передвищої освіти з'ясовано, що: «відсоток зайнятості серед випускників ЗВО становить 59%» [3]. Фахівці вважають, що: «неефективна внутрішня економічна та освітня політика, що сприяла трансформації вищої освіти до потреб ринку праці, призвела до їхньої незбалансованої взаємодії» [2, с. 33].

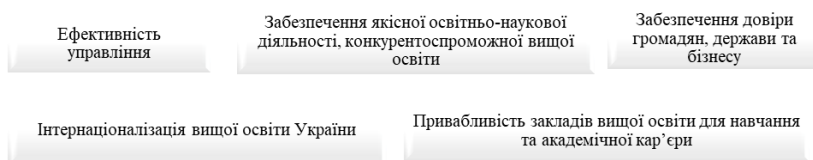
Рис. 2. Динаміка структури видатків на освіту у зведеному бюджеті України за 2016-2021 рр., млрд. грн
(побудовано автором за даними [1])

Не сприяє підвищенню престижу та рейтингу науково-педагогічних працівників і рівень оплати праці (рис. 3), враховуючи, що фінансування значної частини наукової роботи (публікації тез, статей, монографій) здійснюється переважно за рахунок власних коштів.

Рис. 3. Динаміка середньомісячної заробітної плати штатних працівників за окремими видами економічної діяльності у 2019-2021 роках, грн.
(побудовано автором за даними [6])

Зважаючи на вирішення зазначених та ряду інших проблемних питань Стратегія визначає 5 основних пріоритетних цілей розвитку системи вищої освіти (рис. 4).

Рис. 4. Основні пріоритети Стратегії розвитку системи вищої освіти

Деталізацію завдань, індикаторів та очікуваних результатів представляє розширена піраміда Стратегії та операційний план реалізації у 2022-2024 роках. Що стосується покращення питання фінансування передбачається збільшення бюджетного фінансування, удосконалення формули розподілу за результатами діяльності та модернізація мережі, укрупнення закладів вищої освіти.

Враховуючи суттєві дії націлені на реформування вищої освіти, вважаємо, що стратегічним її напрямком стане презентація концепції «Освіта протягом життя» – програма розвитку громадянського суспільства, що є провідною світовою тенденцією.

З метою підвищення рівня ефективності управління в системі вищої освіти, розвитку державної кадрової політики в Україні, враховуючи

проведення укрупнення ЗВО, необхідним є при проведенні конкурсного відбору надання переваги викладачам-практикам, що створюють якісний склад науково-педагогічних працівників.

Література:

1. Звіти про виконання Державного бюджету України за 2016-2021 рр. URL: https://data.gov.ua/dataset/zvit_kazna/resource/452c24f5-adeb-45b6-a45b-9246029a61fd

2. Мосьпан Н. Вища освіта та ринок праці в Україні: десятиліття взаємодії. *Освітологічний дискурс*, 2021. No 1(32), с. 20–38.

3. Підведено підсумки першого моніторингу працевлаштування випускників ЗВО та передвищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/pidvedeno-pidsumki-pershogo-monitoringu-pracevlashtuvannya-vipusknikiv-zakladiv-vishoyi-ta-fahovoyi-peredvishoyi-osviti>

4. Про освіту: Закон України від 05.09.2017р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 27.10.2022 р.)

5. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022-2032 роки: розпорядження від 23.02. 2022р. №286-р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2022/04/15/VO.plan.2022-2032/Stratehiya.rozv.VO-23.02.22.pdf> (дата звернення 27.10.2022 р.)

6. Середньомісячна заробітна плата штатних працівників за видами економічної діяльності є 2010-2021 рр. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/gdn/szpshp/arh_szp_ed_u.html